

## שאלה אל הראי"ה קוק זצ"ל בדבר הצטרפות לאירגון עובדים\*

ב"ה יום ב' [תרצ"ה]

שלוות השלמים לעבודתו יתברך אל הוד כבוד רבא דעמיה, מדברנא דאומתיה, הרב הגאון הגדול האמיתי, צדיק ונשגב, מרא דארעא קדישא, כרכא דכולא ביה וכו' וכו', כבוד שם תפארתו מרנא ורבנא אברהם יצחק הכהן שליט"א.

של' להדרת גאונו ולתורתו - אשרי ישראל, אשרי אומתו.

בזה באתי לחלות את פני הדר"ג כי יואיל נא להאציל לי מעט זמן, ולכבדני בתשובה הלכה למעשה בנוגע לעניין חמור שאני מתחבט בו ושאינ בידי להכריע בו. אקווה כי ענוותו תרבני להזדקק לשאלתי, ולשפתי כהן כי ישמרו דעת ותורה יבקשו מפיו אחכה כאל מלקוש, וכפי שיורני הדר"ג אעשה.

בקיץ העבר כתבתי להדר"ג כי ב"ה יצאתי מגי-בן-הנום הוא ארץ רוסיה ובאתי ב"ה הנה. פה לא פנית אל מקצוע הרבנות ששימשתי בה ברוסיה, וה' הזמין לפניי משרה בבנק המזרחי. והנה כעת קמה גם ניצבה לפניי שאלה מעשית בנוגע לעבודתי בבנק, ופשר לא אדע שחרה לפי עומק דין תורה.

בבנק קיים אירגון כל פקידי הבנק. מטרת האירגון היא לשפר מצב העובדים בבנק, וכמובן בשטח זה הוא מציג דרישות להנהלה, ומשתדל כי תמלא אחרי דרישותיו. הדרישות העיקריות הן כי ההנהלה תקבל פקידיים רק ע"י הפועל המזרחי, וכי תקצוב משכורת ראוויה לעובדים ולא יקפחו שכרם. אירגון זה נכנס בתור קיבוץ מאוחד 'גוף משפטי' להפועל המזרחי, וכל המשא והמתן מתנהל ע"י הפוהמ"ז.

\* הרב יהושע זליג דיסקין זצ"ל נולד ברוסיה בשנת תרנ"ח. שימש כרב בעיר פריאסלב הסמוכה לקייב. בזמן השלטון הקומוניסטי פעל במסירות נפש למען החינוך היהודי, ואף ישב פעמיים בכלא הסובייטי. בשנת תרצ"ד עלה ארצה והתגורר בתל אביב, וכפי שכתוב להלן במכתב הוא התפרנס בשנותיו הראשונות בארץ כפקיד בבנק המזרחי ולא שימש ברבנות. במשך השנים נהיה מקורבם של החזון איש ושל הרב מפוניבז', ובשנת תש"ז בהשפעת החזון"א מונה לרבה של פרדס חנה, אחרי שרבה רצי"ה מלצר זצ"ל מונה לרבה של רחובות. היה פעיל מאוד ברבנותו, עסק הרבה בצרכי ציבור ומצודותו הייתה פרוסה גם מחוץ למקומו. בזקנותו פרש מן הרבנות ועבר לגור ליד בנו בבני ברק, ושם נפטר בחנוכה תשל"א. את השאלה הרצ"ב שלח כשנה אחרי עלייתו ארצה למרן הראי"ה זצ"ל כאשר זה היה בערוב ימיו, ולא נמצאה לה תשובה - יתכן שהרב זצ"ל לא הספיק להשיב עליה לפני פטירתו בג' אלול תרצ"ה. תודה לרב בן ציון שפירא שליט"א בן מורנו הגר"א שפירא זצ"ל ולרב משה קפלן על העברת המכתב למערכת 'המעין'. המכתב עבר עריכה קלה.

1 = קבוצה מאורגנת.

והנה נבוך אני אם מותר לי מצד הדין להיכנס בתור חבר אל תוך אירגון זה, כי בלתי ברורים לי בעניינים אלו תחומי האסור והמותר בכל אופני התנגשויות אלו של העובד והמעביד, אפילו כשמתנהל דיון זה ע"י הפוהמ"ז. וזה, מוכרח אני להוסיף, כי כשאני נכנס אז דעתי צריכה כמובן להיבטל לדעת הרוב, ואין להיכנס 'לשיעורין' ולהתנות תנאים מיוחדים.

והנה להפוהמ"ז יש הסכם עבודה עם ההסתדרות הכללית של העובדים אשר לענ"ד איסור גמור להיות חבר בה, אלא שאמרו לי כי הפוהמ"ז איננו משוכנע<sup>2</sup> אליה רק הסכם עבודה יש לו עמה. והמזרחי בורח מן השביתות ומחזר אחרי זבל"א ובוררות, ורק בשעת הדחק איננו מסתלק גם מאמצעי זה<sup>3</sup>. ופה כבר אינני יודע אם זה בגדר לחץ האסור על פי דין תורה, ואם האיום בשביתה איננו נחשב איסור מצד הדין. כל שבילי הוראות אלו בלתי נהירים לי.

מאיך גיסא, אם מותר - אז לא נעים לפרוש מציבור הפקידים.

ואחר שמאניני הדעת אני, ומה גם בענייני אדם לאדם אשר ח"ו גם תשובה איננה מועלת, אמרתי אשא עיני אל ההרים אל הוד כבוד הדר"ג, אשר בטח בעניינים אלו כבר היו שקדמוני ויש לו הלכה ברורה. אינני מאריך בהצעת מיעוט ידיעותי במקצוע זה בפוסקים, כי מה ידעתי ולא ידע הדר"ג? ואבקש את הדר"ג לכבדני בתשובתו המכרעת.

למפרע מביע אני רגשי תודתי להדר"ג.

השי"ת יברך את עמו בשלום, ותורתו הקדושה תהיה המשלטת חוקים ישרים בין אדם לאדם עד בוא ינון.

שלו' וברכה להדר"ג, ה' יאריך ימיו בטוב עד שיעמוד לנו לכהן לאורים ותומים. כנפשו וכנפש מוקירו ומעריצו כרום ערכו הנשגב, מתאבק בעפר רגלי חכמי ישראל ושותה בצמא את דבריהם,

יהושע זעליג דיסקין, לפנים רב בפריאוסלאו

אדריסת: תל אביב נוה צדק רחוב רוקח 11, ליהושע דיסקין.

2 הכוונה שהוא אינו כפוף, כנוע, להסתדרות.

3 שביתות.

